

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 9058/2021
30.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиље Републике Србије – Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво, против туженог АА из ..., кога заступа Татјана Зафировић адвокат из ..., ради накнаде трошкова школовања, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2817/21 од 27.05.2021. године, на седници одржаној 30.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2817/21 од 27.05.2021. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2817/21 од 27.05.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 5141/17 од 08.10.2020. године у ставу првом изреке, тако што је обавезан тужени да исплати тужиљи износ од 1.075.629,65 динара на име трошкова школовања са законском затезном каматом од 20.12.2015. године до исплате. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке означене првостепене пресуде, тако што је обавезан тужени да накнади тужиљи трошкове парничног поступка у износу од 115.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку.

Испитујући пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23), Врховни касациони суд је оценио да је тужиочева ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, нити је другостепени суд начинио какав пропуст у примени одредаба ЗПП.

Према правилно и потпуно утврђеном чињеничном стању, парничне странке су 09.12.2013. године закључиле уговор о школовању у Војној академији којим се тужени обавезао да редовно похађа наставу и извршава школске обавезе, полаже све испите и школовање заврши у року, да по завршетку школовања ступи у професионалну војну службу и остане у служби двоструко време трајања школовања као и да, у случају да својом кривицом изгуби својство лица на школовању и не изврши набројане обавезе, накнади тужили стварне трошкове школовања из члана 4. уговора у једнократном ревалоризованом износу. Туженом је престало својство лица на школовању, наредбом начелника Војне академије од 04.11.2015. године, јер није положио два испита из прве и три испита из друге године, чиме је изгубио право на упис школске године. Трошкови школовања за период од 01.09.2013. до 04.11.2015. године у износу од 1.211.655,32 динара, утврђени су решењем Војне академије од 04.11.2015. године и током поступка кориговани на износ од 1.075.629,65 динара, на основу налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке, тако што су ревалоризовани стопом раста потрошачких цена на дан 04.11.2015. године и умањени за трошкове које тужени није користио, у складу са чланом 4. уговора и важећим прописом. Изведен је и доказ неуропсихијатријским вештачењем из кога произлази да је код туженог, од средине 2015. до средине 2017. године, дошло до пада вољно нагонских димензија, појаве депресивног расположења и страха од губитка блиске особе (обољења мајке од малигне болести), због чега тужени није био способан да ефикасно и успешно учи и полаже испите.

Полазећи од овако утврђеног чињеног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев налазећи да је тужени изгубио својство лица на школовању без своје кривице.

Другостепени суд је, имао у виду налаз и мишљење судског вештака неуропсихијатра али је закључио да је наредба од 04.11.2015. године којом је туженом престало својство лица на школовању, због губитка права на упис школске године постала коначна и правноснажна, те да се суд не може упуштати у оцену оправданости разлога због којих је тужени изгубио право на упис, због чега је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев применом чланова 10, 17, 18. и 262. став 1. Закона о облигационим односима и 69. до 71. Закона о Војсци Југославије.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је правилно применио материјално право. Законом о Војсци Србије („Службени гласник РС“, бр. 116/2007), важећим у време закључења предметног уговора, прописано је да министар одбране прописује ближе услове и начин стипендирања за потребе Војске Србије и поступак утврђивања и повраћаја трошкова школовања те да је, у случају неизвршавања уговорних обавеза кривицом лица упућеног на школовање, то лице дужно да једнократно врати све стварне трошкове школовања који су исплаћени из средства буџета (члан 80. ст. 4. и 5).

Неосновано се ревизијом указује да је туженом ускраћен правни лек против наредбе начелника Војне академије од 04.11.2015. године. Најпре, Уставом је увек дозвољено правно средство, с обзиром на начело законитости управе према коме законитост коначних појединачних аката којима се одлучује о праву, обавези или на закону заснованом интересу подлеже преиспитивању пред судом у управном спору, ако у одређеном случају законом није предвиђена другачија судска заштита (члан 198. став 2). Осим тога, против појединачних аката или радњи државних органа или

организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту, може се изјавити уставна жалба (члан 170. Устава). Независно од напред изнетог и супротно наводима ревизије туженог, против наредбе начелника Војне академије од 04.11.2015. године туженом је стајала на располагању могућност да изјави правно средство - жалбу Сектору за људске ресурсе Министарства одбране у року од 15 дана од пријема наредбе, каква поука је наведена у тој наредби, али тужени то правно средство није искористио. Оспоравање закључка на основу кога је донета наредба од 04.11.2015. године (да му је својство лица на школовању престало његовом кривицом) тужени је требало да доказује у поступку оспоравања наредбе од 04.11.2015. године, што је он пропустио да учини. Стога је другостепени суд правилно закључио да је накнадно дати налаз и мишљење судског вештака медицинске струке, према коме тужени није био у стању да са успехом учи и полаже испите, требало да буде употребљен уз правни лек против поменуте наредбе и да он не може бити од значаја у овом судском поступку у коме се одлучује о враћању трошкова школовања због престанка школовања до кога је дошло кривицом туженог, како је то претходно утврђено наредбом од 04.11.2015. године.

Ни позивање туженог да му је, након доношења наредбе од 04.11.2015. године којом му је престало својство лица на школовању, 10.11.2015. године одобрено полагање неположених испита, те да му је на тај начин фактички „враћено“ својство лица на школовању, не утиче на другачији закључак у овом поступку. Ово стога што је наредба од 04.11.2015. године остала на снази, а решење од 10.11.2015. године о одобравању полагања неположених испита је донето под условом да испити буду положени закључно са 10.10.2016. године, при чему тужени није доставио доказ да је поступио у складу са тим решењем до подношења тужбе 05.04.2017. године.

Како се ни осталим наводима ревизије не доводи са успехом у сумњу побијана пресуда, одлучено је као у изреци, применом члана 414. ЗПП.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић